

Til: Rektor

Administrasjonsseksjonen
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler: (vår:) Jonas Enge

Telefon: 22 85 50 50

Telefaks: 22 85 98 40

Dato: 30.08.07 | Saksnr.: 06/6048 | Sakseier: Rektor

E-post: postmottak@jus.uio.no

Web-adr.: www.jus.uio.no

Faglige prioriteringer – forskningsprioriteringer for Det juridiske fakultet

1. Innledning

Vi viser til Rektors opprinnelige notat til fakultetet av 22.06.06. Fakultetet har til nå sendt følgende tilbakemeldinger:

- 15. september 2006 om fakultetets prosess, med søknad om midler til seminar om behovet for rettsvitenskapelig forskning, samt mindre evalueringer
- 2. januar 2007 om eksterne prioriteringer og samfunnsbehov som er viktige for juridisk forskning
- 10. februar 2007 om tverrfaglige og tverrfakultære fagområder som kan få særlig oppmerksomhet i fakultetets videre arbeid

Denne tilbakemeldingen utgjør fakultetets avslutning av fase 1, med utsatt frist 20. juni 2007. Vi tar utgangspunkt i notat til dekanmøtet fra Rektor av 24. april (justert 8. mai) 2007 og generelle råd og vurderinger i forbindelse med slutføringen av fase 1, revidert 8. mai 2007.

De viktigste prioriteringene fra dokumentene av 2. januar og 10. februar 2007 er innarbeidet i foreliggende dokument – bl.a. for å gi Fakultetsstyret og Universitetsstyret et mest mulig helhetlig bilde av fakultetets gjeldende forskningsmessige prioriteringer.

I møte 14.06.2007 sluttet fakultetsstyret seg enstemmig til hovedtrekkene i fakultetets forslag til tilbakemelding til UiO om fase 1 av prosess for faglige prioriteringer. Merknader og anbefalinger fra styret er tatt med i slutføringen av dokumentet.

2. Hovedoppgavene for juridisk forskning

Juridisk forskning har rettssystemet i Norge som sitt sentrale forskningsobjekt, og konsentrerer sine analyser om rettsreglene. Internasjonale rettsystemer studeres også – særlig hvor disse har relevans for Norge og norsk rett. Komparativ eller sammenliknende rettsforskning inngår også som del av juridisk forskning.

Rettssystemet utvikles og vedlikeholdes dels gjennom politiske prosesser som nedfelles i internasjonale regelverk, nasjonal lovgivning og forvaltningsmessige forskifter, dels utvikles det gjennom avgjørelsespraksis i forvaltning og domstoler – både nasjonale og internasjonalt. Det skapes også omfattende regleverk med grunnlag i privatrettslig kompetanse – eller kontraktsfriheten. Næringslivet produserer standardavtaler for viktige typer av transaksjoner, arbeidslivet er regulert gjennom kollektive og individuelle avtaler.

Næringslivsvirksomhet organiseres gjennom selskapsavtaler og privatiseringen av offentlig sektor er også basert på kontraktsmodeller for å nevne noen eksempler. Tidligere spilte rettsregler basert på befolkningens praksis – sedvaneretten – atskillig rolle i rettssystemet. I dag blir denne formen for regeldannelse raskt fanget opp av politikken og lovgivningsprosessen og bygget inn i den formelle regelproduksjonen.

Rettssystemet er blitt til over meget lang tid. Det er riktig nok få gjeldene lover som daterer seg lengre tilbake enn til 1814. Men nye lover viderefører i stor grad rettsprinsipper i tidligere lovgivning. De rettslige prinsippene og modellene dagens regelverk bygger på kan ha eksistert i mange hundre år. Allerede romerne utviklet viktige rettsprinsipper som kan gjenfinnes i dagens rettssystem. Juridisk forsknings hovedoppgave er derfor dels å vedlikeholde den betydelige kunnskapsbanken som ligger under dagens regelverk, dels å veilede om anvendelsen av rettssystemet overfor brukerne og dels å bidra i den kontinuerlige prosessen med å oppdatere og utvikle rettsreglene i tråd med samfunnsutviklingen. Over tid har juridisk forskning utviklet en ganske kompleks struktur av disipliner, som også avspeiles i undervisningsfagene. Nye fag er kommet til, mens få er forsvunnet ut – noe som avspeiler en økende kompleksitet i rettssystemet og en økt bruk av regelstyring. Dette er en utvikling som vil fortsette. I nyere juridisk forskning er det også økende tendens til forskning på tvers av de tradisjonelle juridiske disiplinene.

Langsiktige prioriteringer for juridisk forskning bør derfor knyttes til rettsutviklingen som igjen avhenger av samfunnsutviklingen og fremtidige politiske prosesser knyttet til denne. Det kan være vanskelig å spå med særlig presisjon om hvilke deler av rettssystemet som vil tape i samfunnsmessig betydning og hvilke nye reguleringsbehov som kan dukke opp. Men historisk vet vi at rettssystemet er preget av en betydelig stabilitet, og at endringsprosessene på kort sikt sjelden er dramatiske. En må vanligvis vurdere utviklingen over et lengre tidsrom for å kunne påvise større endringer. Store regelverksreformer – som ny straffelov og nye prosesslover – blir dessuten gjerne til over et atskillig lengre tidsrom enn ti år som er rammen for prioriteringene i dette dokument. Oftest videreføres mange av de tidligere gjeldene reglene også i de store reformene. Store deler av dagens rettsregler vil trolig gjelde minst i et 5–10 års perspektiv. Vi kan derfor anta at prioriteringer basert på dagens samfunnsbehov for juridisk forskning i hovedtrekk vil være relevante i et tiårs perspektiv, men med behov for modernisering og oppdatering i løpet av perioden. Ved større samfunnsendringer kan det også oppstå nye, viktige samfunnsbehov for juridisk forskning, som det ikke er mulig å forutsi i dag.

3. Eksterne prioriteringer

3.1 Oppsummering

Fakultetet har gitt en grundig redegjørelse for eksterne prioriteringer av og samfunnsbehov for juridisk forskning i brevet av 2. januar 2007. Her nøyer vi oss med å gjengi konklusjonene:

Forvaltningens prioriteringer av juridiske forskningsbehov kommer særlig til syne i Krafftak for juridisk forskning og i Forskningsmeldingen. De sentrerer seg rundt

- rettssystemet som styringsmiddel,
- rettsliggjøring med særlig vekt på rettens internasjonalisering og europeisering
- privatisering av offentlig sektor

– en lang rekke mer spesifikke behov for juridisk analyse og regelutvikling innen mer avgrensede samfunnssektorer.

Domstolenes forskningsbehov er i dag vesentlig svakere artikulert enn forvaltningens, men domstolenes økende oppgaver i rettskaping og integrering av internasjonal rett innebærer at analyse av rettens internasjonalisering også er av stor betydning for domstolene. I tillegg kommer behov for analyser av et stort antall mer spesifikke rettsområder, som i stor grad er andre enn de som er viktige for forvaltningen.

Nærings- og arbeidslivsorganisasjonene har heller ikke artikulert sine behov for juridisk forskning på noen systematisk måte, selv om behovene åpenbart er omfattende og viktige fordi de i stor grad dreier seg om sentrale rammebetingelser for økonomisk virksomhet.

Det samme gjelder for den juridiske profesjonen. Profesjonen har imidlertid klare og nyanserte oppfatninger om hva det bør – og i noen grad om hva det ikke bør – undervises i. Slike ønsker impliserer normalt også et ønske om en forskningsmessig prioritering.

Rettsystemet regulerer også den enkeltes rettsstilling på viktige områder som faller utenfor organiserte interessers perspektiv. Fakultetet har lang tradisjon for også å fokusere på svakstilte gruppers behov for juridisk forskning. På slike rettsfelter har forskerne ikke sjelden også sett seg som pådrivere for rettslige reformprosesser.

Universitetets brev etterspør først og fremst eksterne prioriteringer og samfunnsbehov som vil være viktige for fakultetets *egne* prioriteringer.

Fakultetet i betydelig grad vært involvert i utviklingen av de eksterne prioriteringene som det er redegjort for i tilbakemeldingen av 02.01.2007. Mye av prioriteringsarbeidet har foregått i nært samarbeid med de juridiske fakultetene i Bergen og Tromsø. I mars 2002 avga de tre fakultetene innstillingen "*Rekruttering til rettsvitenskapelig forskning. Egenvurdering fra de juridiske fakultetene*" som beskriver den vanskelige rekrutterings-situasjonen for juridisk forskning ved alle fakultetene. Analysen er videreført i "Krafftak for juridisk forskning", se rapporten "*Krafftak for juridisk forskning. Forslag til gjennomføring.*" Innstilling fra en arbeidsgruppe med deltakere fra Justisdepartementet, Norges Forskningsråd og de juridiske fakultetene i Oslo, Tromsø og Bergen fra 2005 s. 10–15 og s. 39–41. (*Rapport 2005*). Rapporten fulgte som vedlegg 2 til brevet av 02.01.2007. I 2003 vedtok fakultetet en forskningsstrategi. Som nevnt i pkt 2.1 i brevet av 2. januar 2007 vedtok de tre fakultetene i 2004 en felles uttalelse "*Behovet for juridisk forskning*" som ledd i Krafftakssatsningen og forberedelsen av Forskningsmeldingen. (Uttalelsen er inntatt i *Rapport 2005* s. 30–41.) Samfunnsbehov for juridisk forskning har vært viktige problemstillinger i dette arbeidet. Fakultetets forskningsprioriteringer i det følgende omfatter således også valg mellom de eksterne prioriteringer og samfunnsbehov som fakultetet har redegjort for i den nevnte tilbakemeldingen til UiO.

3.2 Samordning av sektordepartementenes behov for forskning og utredning

I styringsgruppens anbefalinger til fakultetet i avslutningen av fase 1 av Faglige prioriteringer heter det: "Videreutviklingen av JUR som forskningsfakultet vil kunne vinne på en klarere strategi i forhold til etterspørsel fra sektordepartementene og i mindre grad akseptere utredningsoppdrag uten finansiering av forskning."

Spørsmålet om samordning av departementenes forskningsønsker er behandlet i pkt. 2.4 (s. 10–11) i fakultetets brev av 2. januar 2007. Her henvises det til *Rapport 2005* s. 24–26. Fakultetet mener at de tiltakene som er beskrevet der vil vareta behovet for en samordning på en god måte. Som ledd i de pågående arbeidet med Krafttak for juridisk forskning, har Justis- og politidepartementet i samarbeid med de tre juridiske fakultetene planlagt en serie møter med aktuelle departementer og andre statlige aktører for å sikre en økning og bedre samordning av innsatsen for juridisk forskning.

Når det gjelder utredningsoppdrag har fakultetet innhentet oversikter fra instituttene. Fakultetet har bedt instituttene uttale seg om i hvilken grad forskerne/miljøene faktisk påtar seg slike oppdrag, i hvilken grad oppdragene har forskningsmessig betydning, samt evt. tilbakemelding/vurdering om i hvilken grad slike oppdrag faller innenfor reglene for sidegjøremål.

Det er meget varierende om og i hvilket omfang de ansatte på fakultetet tar utredningsoppdrag for sektordepartementene. Vitenskapelig ansatte påtar seg større eller mindre oppdrag i ny og ne, i lovkomiteer, kommisjoner, som leder av eller medlem av et utredningsutvalg, eller i form av en utredning man selv skriver. Hyppigheten og omfanget av oppdragene varierer sterkt. Ved enkelte enheter deltar vitenskapelig ansatte aktivt i lovgivningsarbeid, ofte som ledere av forskjellige lovutvalg. Til en viss grad uttrykkes en underforstått forutsetning om at enheten har plikt til å påta seg slike oppdrag, se fakultetets brev av 02.02.2007 s 2. Det kan reises spørsmål om i hvilken grad det er mulig å sikre fakultetet forskningsmidler i forbindelse med utredninger slik forvaltningen opererer i dag. Fakultetets vurdering har tradisjonelt vært at oppdrag fra departementene og andre offentlige instanser uansett gir faglig utbytte og gir nyttig grunnlag for videre forskning.

Norsk senter for menneskerettigheter har som Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NI) plikt til å overvåke menneskerettighetssituasjonen i Norge. Dette er en virksomhet som går ut over universitetets kjernevirksomhet forskning og utdanning. Den innebærer også i noen grad oppdrag fra departementer og offentlig forvaltning. Oppdragene er som regel av kort varighet. NI søker å engasjere forskere i full tid med slike oppdrag, og søker å unngå at oppdragene settes ut som sidegjøremål.

Fakultetet har planlagt en samlet gjennomgang av sidegjøremålsvirksomheten, både institusjonelt og for den enkelte forsker, så fort det nye sidemålsreglementet skal iverksettes.

4. Fakultetets forskningsstrategi

4.1 Strategiplaner

Fakultetets strategiplan for perioden 2005–2009 har følgende visjon:

“Det juridiske fakultet skal stå for forskning og utdanning på et høyt nivå, og arbeide for å fremme rettsstatens ideer nasjonalt og internasjonalt”.

Strategiplanen fokuserer derfor på behovet for å trygge rettsstaten. Fakultetet vil øke kunnskapen om rettsstatlige verdier, og bidra til et rettssystem som ivaretar

- menneskerettigheter
- rettsikkerhet og rettferdighet,
- human konfliktløsning og et effektivt rettsapparat,

- respekten for den enkeltes rettigheter,
- markedsregulering som sikrer et velfungerende næringsliv og en sunn konkurranse,
- rettens internasjonalisering. Særlig er det viktig å delta i den gjennomgripende europeiseringen av retten som nå foregår på nær sagt alle rettsområder,
- videre utvikling av nordisk rettskultur der hvor den kan yte viktige bidrag til den europeiske rettsutviklingen. (Strategi for det juridiske fakultet 2005–2009).

Alle hovedpunktene i visjonen orienterer juridisk forskning mot sentrale samfunnsverdier.

Fakultetets gjeldende forskningsstrategi av 1. april 2003 har til formål "å forbedre rammebetingelsene for forskningen på fakultetet ved en bevisst og målrettet bruk av de ressursene fakultetet disponerer til forskning, og legge grunnlag for en økning av disse ressursene". Forskningsstrategien oppstiller som hovedmål at det skal produseres mer forskning av høy kvalitet, at fakultetet skal være blant de ledende i Norden, holde et høyt internasjonalt nivå på flere områder, og ha noen europeiske spissmiljøer, samt at det skal foretas en bevisst disponering av ressursene ut fra hensynene til fagutvikling, forskningsbasert undervisning og samfunnets behov.

4.2 Realiseringen av fakultetets forskningsstrategi

Et viktig ledd i fakultetets forskningsstrategi har vært opprettelse av forskergrupper. Prosessen ble satt i gang i 2004, bl.a. med utgangspunkt i den internasjonale evalueringen av UiO fra 2002. Den konkluderte med at fakultetet hadde enkelte sterke forskningsområder, men var for svakt utviklet hva angår forskningssamarbeid. Det var behov for en større grad av faglig konsentrasjon og sterkere og mer systematisk forskningsledelse ved fakultetet, og nødvendig med sterkere satsning på forskningssamarbeid ("research teams") for å nå disse målene.

Som et svar på denne utfordringen satte fakultetsledelsen i 2004 i gang en prosess for styrking av forskningen, herunder et arbeid med organisering i forskergrupper. Den grunnleggende ideen har vært at initiativene til forskningsprosjekter må komme nedenfra, fra fagmiljøene, og at fakultetets rolle primært er å tilrettelegge, koordinere, stimulere og kvalitetssikre. Det har vist seg unødvendig å styre valg av forskningstema ovenfra, fordi fagmiljøenes egne initiativer har samsvart godt med samfunnsmessige behov for rettsvitenskapelig forskning. Vi er riktignok langt fra å kunne svare på alle de samfunnsbehov som har avtegnet seg ved vår kartlegging, men av hensyn til målsettingen om faglig konsentrasjon, har fakultetet ikke ønsket å legge opp til en større spredning av forskningsinnsatsen.

Det viktigste organisatoriske grepet for å styrke forskningen, har vært prosessen knyttet til opprettelse av forskergrupper. Fagmiljøer med høy kvalitet, en viss bredde og en viss størrelse er nødvendig både for å søke og å kunne forvalte større forskningsprosjekter. De første fem forskergrupper ble opprettet i mai 2005, og ytterligere to grupper i februar 2006 (se <http://www.jus.uio.no/forskning/grupper/>). I Strategisk plan for Det juridiske fakultet 2005 – 2009 er forskergruppeorganiseringen som et middel eksemplifisert i de viktigste delstrategiene, nemlig (strategi 1) "Vi skal øke omfanget av og kvaliteten i forskningen" og (strategi 2) "Vi skal arbeide aktivt for å øke eksternfinansieringen og for å få opprettet et juridisk forskningsprogram i Forskningsrådet". I fakultetets retningslinjer for forskergrupper, er formålet angitt slik:

"Formålet med opprettelse av forskergrupper er å styrke kvaliteten i og omfanget av forskningen, ved bl.a.

å styrke forskningssamarbeidet på fakultetet,
å legge til rette for mer systematisk forskningsledelse,
å skape attraktive og fruktbare fagmiljøer for rekrutter og seniorforskere,
å skape plattformer for eksterntfinansiert forskning og for eksternt forskningssamarbeid.”
^

Forskergruppene omfatter gjerne 10–20 forskere, og er satt sammen på tvers av instituttgrensene (se nærmere nedenfor under 7). På denne måten oppnås samtidig både tverrdisiplinært/tverrvitenskapelig samarbeid og tematisk konsentrasjon.

Ledere for forskergruppene oppnevnes av fakultetet. Til forskergruppeledernes oppgaver hører bl.a.:

- planlegging av gruppens faglige mål og satsninger
- arbeide for å fremme kvalitet og produktivitet i forskningen
- profilering av fagmiljøet utad
- rekruttering og miljøbygging, herunder å arbeide for å skape et forskningsmiljø som støtter opp om forskere i rekrutteringsstillinger, og som legger forholdene til rette for deres faglige utvikling og progresjon
- arbeide for å synliggjøre gode prestasjoner
- nettverksbygging med eksterne miljøer, nasjonalt og internasjonalt
- tilrettelegging av rammevilkår og støttefunksjoner, i samarbeid med fakultet og institutter

For å *stimulere* forskningsaktiviteten har fakultetet gjennomført flere tiltak, basert på hovedprinsippene om *konkurrans*e og *resultatbaserte incentiver*. Dette har skjedd på flere nivåer, fra individnivå til instituttnivå. Som eksempler kan nevnes:

- prekvalifiseringsrunder for søknader om eksterntfinansiering,
- stimuleringsmidler som tildeles etter konkurranse, basert bl.a. på oppnådde resultater,
- innføring av resultatkomponenter i instituttenes finansiering, bl.a. basert på publikasjonspoeng,
- kvalifiseringsstipend for stipendiater som fullfører på normert tid.

Fakultetet har notert en vesentlig produktivitetsøkning når det gjelder forskningspublisering. Ifølge tall fra NSD/DBH var fakultetet nest best av UiOs fakulteter målt i ”publikasjonspoeng pr. fagårsverk”, med 1,4 mot et UiO-snitt på 0,9 (TF var best med 1,6 i 2006). I 2004–2006 har fakultetets andel av UiOs publikasjonspoeng økt hvert år, fra 5,2 % i 2004 til 8,2 % i 2006.

I tillegg har fakultetet kontinuerlig arbeidet aktivt for å øke tilgangen på eksterne midler til forskningen. Dette arbeidet har bl.a. resultert i et eget strategisk program for rettsvitenskapelig forskning, finansiert i samarbeid mellom Justisdepartementet og Forskningsrådet.

For å understøtte forskergrupper og annet forskningssamarbeid på fakultetet er det siden 2005 tildelt til sammen nesten 5 mill. i strategiske midler til oppstart av forskningssamarbeid og forskningsprosjekter. Følgende kriterier blir lagt til grunn ved vurderingen av søknadene: prosjektets relevans og verdi for realisering av fakultetets og instituttenes forskningsstrategier, gruppens planer om eksterntfinansiering, gruppens/lederens dokumenterte forskningsresultater og evne til å lede og gjennomføre forskningsprosjekter, mv.

Oppnevningen av forskergrupper gjelder for en periode på fire år. I løpet av det siste året av oppnevningsperioden, skal gruppens arbeid evalueres, med sikte på å vurdere om den skal gjenoppnevnes for en ny fireårsperiode. Den første evalueringsprosessen kan begynne fra mai 2008. Fakultetet vil både legge vekt på kvantitative kriterier som oppnådd ekstern finansiering og publikasjoner, samt kvalitative kriterier som viktige seminarer, etablert samarbeid, evne til å ta vare på forskerrekutter mv. Sammenhengen mellom tildelte strategiske midler og resultater vil også veie tungt.

4.3 Overordnet tematisk prioritering

En overordnet og retningsgivende prioritering, som er relevant for mye av aktiviteten i forskergruppene, og for en del av fakultetets øvrige virksomhet, er *rettens internasjonalisering*. Valget av denne prioriteringen er basert på både samfunnsmessige og forskningsmessige behov. I tråd med strategiplanen legger fakultetet særlig vekt på europeisk rettsutvikling. Sentrale enheter i satsningen vil være Senter for Europarett, Senter for menneskerettigheter og forskergruppen Internasjonale relasjoner. Hertil kommer en rekke forskningsprosjekter som er knyttet til andre institutter og miljøer, bl.a. prosjekter om europeisk forbrukerrett, europeisk markedsrett, europeisk arbeidsrett osv.

Den faglige begrunnelse for valget av rettens internasjonalisering som retningsgivende prioritering, har sammenheng med de radikale endringer i rettsvitenskapens oppgaver og metoder som har funnet sted særlig i løpet av de seneste 10–20 årene, og med de grunnleggende endringer av vesentlige elementer i samfunnsstrukturen som internasjonaliseringen har ført med seg, knyttet til f.eks. kontrollen med politiske beslutninger og forholdet mellom lovgiveren og domstolene. Metodisk innebærer internasjonaliseringen helt nye måter å resonnerer og argumentere på, f.eks. med større bruk av overordnede prinsipper knyttet til effektivitet, lojalitet, rettssikkerhet osv. Og den har ført til at en rekke grunnleggende spørsmål må tenkes gjennom på nytt, slik som rettens karakter, forholdet mellom overnasjonalitet og nasjonalt selvstyre, forholdet mellom myndighet og marked osv.

Det er ingen tvil om at forskningsoppgavene knyttet til internasjonal rett, og til møtet mellom internasjonal og norsk rett, er formidable. Gjennom å stimulere og tilrettelegge særskilt for forskning på tema med et internasjonalt tilsnitt, ønsker fakultetet å bli et av de ledende miljøer i Norden og Europa for forskning på internasjonale rettsspørsmål. Tilbakemeldingene vi har fått fra fremstående utenlandske forskere etter en internasjonal konferanse som tidligere i år ble gjennomført i regi av forskergruppen Internasjonale relasjoner, tyder på at en slik målsetting er realistisk.

4.4 Nasjonale oppgaver

Selv om internasjonalisering en sentral prioritering for fakultetets forskning, må man også legge vekt på andre hensyn, og særlig på de nasjonale oppgaver av annen karakter som hviler på rettsvitenskapen. Fortsatt er storparten av gjeldende norsk rett skapt gjennom nasjonale politiske og rettslige prosesser. Når det gjelder analyse av norsk rett, er de juridiske fakultetene i Norge nærmest uten konkurranse fra forskningsmiljøer i andre land. Svært mye av den internasjonalt produserte retten må også integreres i norsk rett og juridisk tekning for å bli operasjonell. Dette er et viktig felt for nasjonal juridisk forskning, siden juridiske forskere vanligvis ikke behersker andre nasjonale systemene enn sitt eget godt nok.

En langsiktig juridisk forskningsstrategi må derfor se spørsmålet om internasjonalisering i lys av de nasjonale behovene. Det finnes internasjonale rettsfelter hvor vi bør delta og konkurrere på linje med juridiske forskere fra andre land både på nordisk, europeisk og

global basis. Disse øker sterkt i omfang, og vil fortsette å gjøre det. Men også i det kommende tiår vil de nasjonale behovene være svært viktige. Det er fortsatt et langt stykke igjen til en situasjon hvor mesteparten av rettsproduksjonen som er relevant for Norge skjer i internasjonale institusjoner. De sentrale brukergruppene vil uansett finnes i Norge. Lov- og rettspråket vil fortsatt være norsk. De viktigste internasjonale samarbeidspartnerne for juridisk forskning vil sannsynligvis fortsatt finnes i de andre nordiske land, som det kan være grunn til å samarbeide enda tettere med i den pågående europeiseringen av retten. Det er derfor viktig å sikre en god norsk og nordisk forsknings- og publiseringstradisjon.

Med tanke på publiseringsspråk er internasjonaliseringsprosessen allerede er kommet langt. En oversikt over andel tellende vitenskapelige publikasjoner på andre språk enn norsk ved Det juridiske fakultet 2004–2006 gir følgende bilde:

Grunnlag ¹	2004	2005	2006	Snitt 2004 – 2006	Andel i % 2004 – 2006
<i>Norsk</i>	56	76	77	69,6	57,5%
<i>Ikke-norsk</i>	48	46	60	51,3	42,4%
<i>Sum</i>	104	122	137	121	100%

Det juridiske fakultet er utvilsomt et kraftsentrum for juridisk forskning i landet. Nærmere 2/3 av landets juridiske forskere arbeider ved fakultetet. Det betyr at vi er nasjonalt ledende på de fleste fagområder og i en rekke disipliner er fakultetet enerådende. Komparativt er derfor fakultetet godt rustet til å spille en ledende rolle i utviklingen av juridisk forskning nasjonalt. Også i nordisk og europeisk sammenheng er fakultetet stort.

Fakultetets forskning er av avgjørende betydning nasjonalt (nasjonalt ledende eller enerådende) i hvert fall på følgende fagområder:

- Arbeidsrett
- Diskrimineringsrett
- Internasjonal rett
- IT-rett (rettsinformatikk og forvaltningsinformatikk)
- Kontraktsrett
- Kriminologi
- Kvinnerett
- Markedsrett
- Menneskerettigheter
- Miljørett
- Naturressursrett
- Petroleums- og energirett
- Rettsøkonomi

¹ Grunnlaget er fakultetets insentivmodell hvor bl. a. studentskrevne og stipendiatskrevne publikasjoner er tatt ut. Publikasjonene er ikke veid (i nivå 1 eller 2) – det er kun antall tellende publikasjoner. Det er teksten i den enkelte publikasjonen som er vurdert, dvs. ikke publikasjonskanalen.

Sivilprosess
Sjørett
Skatterett
Utviklingsrett

Dette er fagområder som fakultetet også mener det er særlig viktig å opprettholde og utvikle, og som derfor er nærmere omtalt i andre deler av dette dokument. I kraft av sin størrelse yter fakultetet også tunge bidrag på en rekke andre fagområder, uten at fakultetet finner det nødvendig å gi en nærmere spesifisering av disse.

Fakultetet mener det er viktig å i hovedsak opprettholde den brede fagporteføljen i årene som kommer. Selv om det også i andre land forskes på mange av de rettsområdene hvor fakultetet i dag er nasjonalt dominerende eller enerådende, er slik forskning ikke like relevant for norske behov som utenlandsk forskning innen f.eks. realfag eller medisin. Rettsystemene er fortsatt i stor grad nasjonale, slik at analyser av f.eks. svensk eller engelsk eiendomsrett i litenutstrekning er relevante for norske forhold fordi regleverkene er forskjellige. Innen juridisk forskning kan vi i mindre grad greie oss med "import" av forskning fra andre land, og andre lands forskning er også i mindre grad relevante for norsk juridisk forskning enn i mange andre fag. Skal vi i det hele tatt ha juridisk forskning på rettsområder med nasjonalt særpreg, må vi stå for den selv.

Det finnes følgelig gode argumenter for at samfunnet er best tjent med at vi opprettholder og utvikler en kritisk bemanning av velkvalifiserte forskere i mange juridiske fag.

5. Kvalitet

5.1 UiOs kriterier

UiOs strategiplan legger stor vekt på å høyne kvaliteten i forskningen. Fakultetets strategiplan følger opp dette.

UiOs hovedkriterium på kvalitet er internasjonal publisering i anerkjente publiseringskanaler og eksterne evalueringer. Av grunner som det er redegjort for foran, er det problematisk å bruke internasjonal publisering som målestokk for kvalitet i rettsvitenskapelig forskning som bygger på nasjonale rettskilder. Dette er for så vidt et problem som også gjelder juridisk forskning i andre land. Fakultetet nedsatte derfor en komité som skulle utrede mer hensiktsmessige insentiver for juridiske fag. Innstillingen forelå i oktober 2006. UHR har akseptert hovedsynspunktene og vedtatt en ny, nordisk orientert publiseringskategori (D), hvor rettsvitenskap inntil nylig var eneste fagområde. Endringene er gitt virkning fra 2006.

Som ledd i arbeidet med Krafttak for juridisk forskning har Norges forskningsråd forespurt de juridiske fakultetene om en nasjonal evaluering av rettsvitenskap. Alle fakultetene har gitt uttrykk for at dette er ønskelig og viktig for det videre arbeidet med å utvikle juridisk forskning (Se *Rapport 2005*). Forskningsrådet har foreløpig ikke kommet tilbake med konkrete planer her. Etter det vi har fått opplyst, arbeider de som er ansvarlige for juridisk forskning i forskningsrådet aktivt for å få evalueringen vedtatt.

Internasjonale evalueringer fra komiteer med medlemmer utenfor Norden, vil av samme grunner først og fremst være relevante for internasjonale fag, hvor det vesentlige av

publiseringen skjer på internasjonale språk. Derimot vil komiteer med medlemmer fra andre nordiske land kunne gi verdifulle evalueringer av det aller meste av norsk juridisk forskning.

5.2 Analyse av bedømmelser

5.2.1 Undersøkelsesopplegget

I forbindelse med prosessen for faglig prioritering, har fakultetet foretatt en gjennomgang av alle bedømmelser til faste stillinger og av doktorgrader i perioden 1.1.2004 – 15. juni 2007. Undersøkelsen er gjennomført av førsteamanuensis Marius Emberland på oppdrag fra dekanatet som ledd i prosessen for faglig prioritering. (*Rapporten følger som Vedlegg 1*).

Hovedformålene med undersøkelsen er å vurdere:

- 1) hvor internasjonalt orientert den bedømte vitenskapelige produksjonen er
- 2) hvor høyt det vitenskapelige nivået på den bedømte produksjonen er,
- 3) hvor internasjonalt sammensatt bedømmelseskomiteene er
- 4) hvordan fakultetets rekrutterings- og ansettelsespolitikk prioriterer kvalitet og internasjonal orientering i forhold til nasjonale forskningsbehov

Undersøkelsen omfatter 75 bedømmelser, som faller i to hovedgrupper.

Den ene gruppen gjelder *søknader om fast eller midlertidig vitenskapelig stilling utover stipendiatnivå*. Det er 50 bedømmelser av slike stillinger. To av bedømmelsene gjelder kallelser og ni dreier seg om opprykk til professor; disse ble altså ikke gjenstand for utlysning.

De 39 gjenværende bedømmelsene gjelder søknader på utlysninger av inntil 23 stillinger. Fakultetet benytter fleksible utlysninger av f.eks. 1-2 eller 3-5 stillinger for å sikre oss de beste søkerne uansett om det melder seg få eller mange godt kvalifiserte søkere.

Den andre gruppen består av *bedømmelser av doktoravhandlinger*. Denne gruppen består av 25 personer.

Søkere til stilling som stipendiat er holdt utenfor.

5.2.2 Stillingsbedømmelser

Stillingsbedømmelsene viser at rundt halvparten av søkere har sin utdanning kun fra Norge, mens tredjeparten har hoveddelen av utdanningen utenfor Norge. En mindre andel har norsk hovedutdanning, men tilleggsutdanning utenfor Norge og Norden. Selv om den nasjonale orienteringen av juridisk forskning er forholdsvis sterk, er det et betydelig internasjonalt innslag i søkerens utdanningsbakgrunn.

Minst tre fjerdedeler av søkerne har hatt eller er i arbeid utenfor academia – noe som fremheves som positivt i bedømmelsene.

Til sammen er det brukt 91 personer i stillingsbedømmelsene. Litt under halvparten har institusjonell tilhørighet i Norge. Litt under tredjeparten kommer fra Det juridiske fakultet, mens en syvendedel kommer fra andre universiteter og høyskoler i Norge. En liten del er norske praktikere (fire høyesterettsdommere, en advokat). Litt over halvparten av bedømmerne kommer fra institusjoner utenfor Norges grenser. Nær halvparten kommer fra andre nordiske land, mens en mindre del kommer fra land utenfor Norden. Nesten alle

internasjonale bedømmere kommer fra akademiske institusjoner, mens noen få er praktikere. Samlet er en tiendedel av bedømmerne praktikere fra Norge eller utlandet.

Til sammen inngikk 427 arbeider i bedømmelsene. Noe under to tredjedeler er skrevet på norsk, mens noe under tredjeparten er skrevet på engelsk. 69 prosent er på norsk, svensk eller dansk, 31 prosent på andre språk. Det er derfor ikke overraskende å finne et relativt høyt antall bedømmere som enten behersker norsk som morsmål eller er skandinavisk-språklige bedømmere.

Undersøkelsen viser gjennomgående høyt faglig nivå hos søkerne; kun en søker i materialet vurderes som ikke kvalifisert. En tiendedel av de 50 søkerne er vurdert å ligge på "toppnivå". Alle disse er personer på professornivå. Fire av dem er personer med utenlandsk forskningsbakgrunn og nasjonalitet. En av fakultetets egne forskere blir fremhevet som en av Nordens fremste på sitt felt; slike utsagn er sjelden kost i bedømmelsene.

I rundt halvparten av bedømmelsene er forskningen bedømt å ligge på "høyt nivå". Det er en tendens i materialet at det høye akademiske nivået ofte er begrenset til søkerens nokså snevre forskningsfelt. Resten – i overkant av en tredjedel – anses kvalifisert. Praktisk relevans vektlegges av bedømmerne som vitenskapelig positivt.

Alle 11 søkerne til kallelser og opprykk ble ansatt. Fem av dem lå på toppnivå, de øvrige ble med ett unntak funnet klart kvalifisert og lå følgelig på høyt nivå. I stillingene som ble utlyst med fleksibel ramme, ble 14 personer ansatt. 12 av disse er vurdert til å ligge på høyt nivå. Andelen arbeider på andre språk enn nordiske var marginalt lavere enn for søkerne totalt. Samlet lå altså femteparten av de som ble rekruttert i perioden på et vitenskapelig toppnivå, tre fjerdedeler på høyt vitenskapelig nivå, og en liten andel på kvalifisert nivå.

Til sammen ble halvparten av de 50 søkerne ansatt. Sett i forhold til maksimaltallet for de utlyste stillingene meldte det seg 1.7 søkere per stilling; sett i forhold til det antallet som faktisk ble ansatt, 2.8. Med et så høyt ansettelsesbehov i forhold til søkergrunnet er det stor risiko for å måtte ansette svakt kvalifiserte søkere. Når en ser på kvalifikasjonene til dem som ble ansatt, mener fakultetet at prioriteringene her har gitt gode resultater i den undersøkte perioden, og denne policyen bør derfor videreføres. Tallene viser også at rekrutteringsgrunnet er spinkelt og at rekrutterings- og ansettelsespolitikken i stor grad må ta sikte på å sikre seg de beste når anledningen byr seg, se nærmere pkt 10.3 om dette.

5.2.3 Doktorgradsbedømmelsene

Nesten tre fjerdedeler av de 25 doktorgradskandidatene i undersøkelsesperioden har en ren norsk utdannings- og yrkesbakgrunn. Resten har dels utenlandsk utdannelse eller forskeropphold i utlandet i tillegg til norsk universitetsutdannelse og dels har utenlandsk utdannelse som hovedbakgrunn.

I alt 75 bedømmere har sittet i komiteene. Fjerdeparten kommer fra fakultetet, noen få fra andre enheter ved UiO og åttendeparten fra andre universitet eller høyskoler i Norge. Noen få norske praktikere har også deltatt. Samlet kommer litt under halvparten av bedømmerne fra Norge. Tredjeparten kommer fra akademiske institusjoner i andre nordiske land, åttendeparten fra akademiske institusjoner i land utenfor Norden, mens noen få er internasjonale praktikere.

Samlet er det en svak overvekt av utenlandske bedømmere i doktorgradskomiteene. Det er følgelig ikke særlig forskjell på sammensetningen av bedømmelseskomiteene for stillingsutlysninger og for doktorgradsbedømmelser når det gjelder nasjonal tilknytning.

Tredjeparten av avhandlingene er skrevet på engelsk, resten på norsk. De avhandlinger som er skrevet på engelsk, omhandler spørsmål som ikke forutsetter særskilt innsikt i norske rettsregler og rettsliv. Denne fordelingen er også den samme som for stillingsutlysningene.

Én av doktorgradene har fått en bedømmelse tilsvarende "toppnivå", og en er bedømt som "ikke kvalifisert". Rundt halvparten ligger "høyt nivå" og noe over tredjeparten på "kvalifisert" nivå.

Det vitenskapelige nivået på de avlagte doktorgradene ligger altså på linje med nivået for stillingssøkerne men en del lavere enn for de som ble ansatt

5.2.4 Vurderinger

Ut fra universitetets kvalitetskriterier, viser undersøkelsen at den bedømte vitenskapelige produksjonen gjennomgående er av høy kvalitet. Dette er også et sentralt hensyn i de gjeldende prioriteringene. Siden undersøkelsen baserer seg på bedømmelser, har den også et meget godt kvalitativt grunnlag. Men den omfatter bare en del av fakultetets samlede produksjon i perioden. På den annen side gir den et godt bilde av fakultetets nyrekruttering, og dermed av forskningen til mange av de som vil komme til å prege fakultetets forskning i kommende tiårs periode. Uansett viser UHRs insentivsystem nå at fakultetet har høy produktivitet og god uttelling av publikasjoner på nivå 2.

Antall stipendiatstillinger er stort sett i forhold til de eksisterende muligheter for videre rekruttering. Fakultetet har omtrent like mange stipendiater som faste stillinger. Et stort stipendiatvolum sikrer at flest mulig av de som måtte ha talent og interesse for juridisk forskning får anledning til å prøve seg. I en vanskelig rekrutteringssituasjon er dette en nærliggende prioritering for å sikre en så god rekruttering som mulig. Budsjettmessige føringer støtter opp under dette. Men stort volum øker presset på veiledningsressursene og kan slå ut på kvaliteten i form av lavere fullføringsprosent og lavere gjennomsnittlig kvalitet på de avhandlingene som godkjennes. Det vil være naturlig å gå nærmere inn i disse problemstillingene i fase 2 når doktorgradsutdanningene skal dimensjoneres.

Fortsatt bør nok den engelskspråklige produksjonen øke i takt med rettsutviklingen og utviklingen av internasjonale arenaer for rettsvitenskapelig forskning, men av hensyn til de nasjonale oppgavene og videreutvikling av norsk rettskultur og rettssystem, bør en betydelig del av forskningen ved fakultetet benytte norsk som publiseringspråk også i framtiden. Som vi har redegjort for, legger fakultetets gjeldende prioriteringer til rette for det.

6. Instituttene sine forskningsstrategier

6.1 Oversikt

Som ledd i fakultetets strategiarbeid har fakultetets fem institutter nå utarbeidet strategiplaner for sine fagområder. Hovedprioriteringene er:

Institutt for offentlig rett fokuserer overordnet på internasjonaliseringen av retten, og metodisk tilnærming og perspektivfag. De tematiske prioriteringene er demokrati,

rettssikkerhet og samfunnssikkerhet, ikke-diskriminering, fordeling, finansiering og verdiskapning, og miljø.

Institutt for privatrett har i mindre grad fastsatt bestemte tematiske eller disiplinære prioriteringer innen privatrettsområdet, men har satset på prioriteringer basert på miljøenes evne til å vokse, og frembringe forskning av høy kvalitet og på internasjonalt nivå. Blant de viktigste satsningene for tiden nevnes Markedsrettsgruppen (Forskergruppen for marked, innovasjon og teknologi) og Kontraktsrettsgruppen.

Nordisk institutt for sjøretts forskningsstrategi vektlegger særlig transport- og energisatsningene i EUs 7. rammeprogram og Nordområdesatsningen. Videre fremheves kontrakter og sikkerhet i skipsfarts- og offshoresektoren, energimarkedsrett, og energi/miljø herunder spørsmål om tvungen ansvarsforsikring og pensjonsforsikring.

Norsk senter for menneskerettigheter tar mål av seg til å være et europeisk spissmiljø for flerfaglig menneskerettighetsforskning. Forskningen er ordnet i fire hovedtemaer:
1) Menneskerettighetenes gjennomføring i nasjonal rett: folkestyre og rettsliggjøring,
2) Menneskerettigheter, mangfold og sosial integrering, 3) Menneskerettigheter og utvikling, og 4) Menneskerettigheter og humanitærrett i konflikt og i forsoningsprosesser.

Institutt for kriminologi og retts sosiologi ønsker å frambringe ny kunnskap om og utvikle nye forståelsesmåter av kriminalitet og annen samfunnskontroll og synliggjøre verdspørsmål og etiske dilemmaer. Prioriterte forskningsområder innen kriminologi er kontrollstudier, studier av marginaliserings-, utstøtings- og inkluderingsprosesser og analyser av kriminalitetsbildet. Prioriterte områder innen retts sosiologi er rettslig styring og rettsliggjøring, rettshjelp, rettslige ordningers legitimitet og konfliktløsning.

En vurdering av viktige langsiktige forskningsbehov ligger også til grunn for fakultetets to forskningsentre. *Senter for rettsinformatikk* (SERI) studerer informasjonsrett, rettsteknologi, forvaltningsinformatikk mv. Senteret innebærer videreføring av interdisiplinær, rettsinformatisk forskning. *Senter for Europarett* (SEUR) ble opprettet i 1989 fordi rettsutviklingen i EU og EØS har vært den enkeltfaktor som sterkest har preget utviklingen av norsk rett i de senere årene.

6.2 Forskningsbaserte prioriteringer

Proessen om faglige prioriteringer har til nå særlig fokusert på eksterne behov og tematiske forskningsprioriteringer. Etter fakultetets syn er det viktig også å satsing også på forskning som kan ivareta vitenskapens egne behov for kvalitetshevning og utvikling – eksempelvis i form av metodeutvikling, grunnlagsproblematikk mv. Den omfattende internasjonaliseringen av retten stiller juridisk forskning overfor store og i atskillig utsterkning nye utfordringer her (se ovenfor under 4.3).

Ut fra slike perspektiver har f.eks. *Institutt for offentlig rett* nedfelt "Metodisk tilnærming og perspektivfag" som et eget punkt i sin strategi, hvor det ved siden av et bevisst forhold til den rettsdogmatiske metode, fremheves betydningen av et rettsteoretisk perspektiv, retts historisk forskning, empirisk, samfunnsvitenskapelig forskning om rettssystemets oppbygning og virkemåte og rettspolitiske vurderinger. Instituttets arbeid med faglige prioriteringer, blant annet i forbindelse med eksterne prioriteringer, reflekterer i stor grad forskningens "egne" behov, blant annet ivaretagelse av "basisfag" og grunnlagsproblematikk. Ved *Nordisk institutt for sjørett* og *Institutt for privatrett* er det arbeidet mye med metodespørsmål innen

kontraktsfagene, samt med grunnlagsspørsmål knyttet til EU- og EØS-retten. Alle hovedtemaer i strategi for *Norsk senter for menneskerettigheter* har klare grunnlags- og metodetemaer, og prioriterer analyse av grunnbegreper som demokrati, rettsstat og konstitusjonalisme.

7. Forskergrupper

Fakultetets forskergrupper er, som nevnt, tverrinstituttlige, men er administrativt knyttet til et vertsinstitutt. Forskergruppene rapporterer om sin faglige virksomhet til fakultetet, men deres planer og virksomhet integreres også i instituttens forskningsstrategier. Fellesanliggender drøftes i særskilte kontaktmøter med forskergruppelederne og i instituttleder møtene.

Som nevnt ovenfor under 4.3, er det fakultetets policy at initiativene til forskning må komme nedenfra. Fakultetet bør bare i begrenset grad styre valgene av forskningstema, og hovedsakelig konsentrere innsatsen om å støtte opp under fagmiljøer som oppnår resultater. Opprettelsen av forskergrupper, og understøttelsen av disse, innebærer indirekte faglige prioriteringer, men forskergruppestrukturen er dynamisk, og de tematiske satsninger kan derfor veksle over tid, avhengig både av aktuelle samfunnsmessige behov og av hvilke fagmiljøer som oppnår resultater og viser seg å være levedyktige.

Fakultetet har så langt opprettet sju forskningsgrupper. Gruppens faglige prioriteringer er som følger:

Naturressursgruppens virksomhet er tverrfaglig og omfatter forskning på forvaltning av naturressurser, energi, miljø og fast eiendom. Gruppen vil særlig arbeide med temaer som gjelder forholdet mellom:

- Privatrettslig og offentligrettslig regulering: Bl.a. markedsmekanismer som virkemiddel i ressursforvaltningen (klimakvoter, "grønne sertifikater" m.v.), eiendomsrettens rolle, staten som både eier og regulator i ressursforvaltningen, og håndhevingsspørsmål.
- Miljørett og "sektor-rett": Bl.a. prinsippet om integrering av miljøhensyn i sektorpolitikk og -rett (EF traktatens art. 6), prinsipper for avveininger mellom ulike hensyn, og problemet med overlappende kompetanse i lovverket.
- Nasjonal og internasjonal rett: bl.a. internasjonale reglers betydning for norsk ressursforvaltning - som positiv forpliktelse og som "skranke".

Markedsrettsgruppen har tre hovedsatsingsområder:

- Innovasjon og konkurranse
- Offentlig sektor i markedet. Her ligger fokus på det offentlige som markedsaktør, det offentlige som eier av markedsaktører og det offentlige bruk av markedsaktører til gjennomføringen av samfunnsoppgaver.
- Informasjons- og teknologimarkedet med vekt på studier av infrastruktur har utviklet seg fra telekommunikasjonsregulering til "internet governance", etter som samfunnet blir stadig mer avhengig av internett samtidig som reguleringen av dette uklar og vanskelig å trenge igjennom.

Forskergruppen Rettigheter, individer, kultur og samfunn (RIKS) har som hovedtema endringer i individets rettsstilling i et globalt og pluralistisk sosialt, kulturelt og rettslig landskap. Gruppen vil studere de rettslige implikasjonene av nye familierelasjoner,

arbeidslivsrelasjoner og individ/stat relasjoner behandles med fokus på ulike persongrupper; kvinner, barn, flyktninger, etniske og religiøse grupper.

Problemstillinger:

- Kravet til individuelt rettsvern og flerkulturell respekt
- Rettighetskonflikter innen og mellom internasjonal og nasjonal rett.
- Diskriminerings og integritetsvernet i skjæringsfeltet mellom kjønn, alder, etnisitet og religion
- Rettsoppfatninger på kryss av grenser – sosial og religiøs praksis

Forskergruppen Samfunnskontroll og rettssikkerhet. Et særlig formål for forskergruppen er å fange opp de nye utfordringer som samfunns- og rettsutviklingen har skapt for strafferetten og straffeprosessen. Forskergruppen samler forskere med bakgrunn i strafferett og straffeprosess, samt forskere med bakgrunn i forvaltningsrett, kriminologi, retts sosiologi, etikk og internasjonale menneskerettigheter.

Hovedtemaer:

- Nye former for kriminalitet og nykriminalisering, herunder økonomisk kriminalitet, terrorisme, kriminalitet knyttet til elektroniske nett, trafficking og menneskesmugling samt andre nyere former for uønsket atferd som søkes motvirket ved kriminalisering.
- Myndighetenes kontrollvirksomhet og endringer i straffepolitikken, bl.a. utvidet adgang til bruk av tvangsmidler, det offentlige tilsynsvirksomhet og bruken av straff vs. administrative sanksjoner.
- Rettssikkerhet og andre rettsstatsprinsipper, herunder forbudet mot dobbeltforfølgning, uskyldspresumsjonen, rettshjelp, mv.

Forskergruppen i konstitusjonelle (norske og komparative) studier har som mål å studere den norske konstitusjonelle retten, ikke bare i sin historiske og politiske kontekst, men også i et komparativt perspektiv, nærmere bestemt i lys av andre lands konstitusjoner og av noen grunnleggende ideologiske krav til statens styre. Gruppen retter søkelyset mot sentrale emner i forvaltningsrett, velferdsrett, rettsfilosofi og juridisk metode mv. Et viktig, felles utgangspunkt er begrepet "konstitusjonelt demokrati".

Forskergruppen Internasjonale relasjoner konsentrerer seg om spørsmål knyttet til internasjonal rett og internasjonalisering. Denne forskergruppen knytter bl.a. an til diskusjonen om rettsliggjøring og internasjonalisering slik de framgår av Makt- og demokratiutredningen og til St. meld. Nr. 17 (2004-2005) Makt og demokrati. Styrings- og demokratiproblemstillinger knyttet til EU/EØS er også sentrale. Konferansen "The new international law" 15.-18. mars 2007 var en suksess, og det er gode mulighet for at denne kan benyttes som plattform for nye initiativer og samarbeidsformer.

Det er etablert tre undergrupper:

- Multinasjonale selskaper i den globaliserte økonomien
- Rettslig og politisk teori om flernivåstyring
- Legitimitet i internasjonal rett

Forskergruppen Menneskerettigheter og utvikling. har berøring med SMRs satsingsområde 2) ("menneskerettigheter og utvikling") og forskergruppen RIKS' forskningsfelt "rettighetsbasert utvikling i kvinne- og barnerettslig perspektiv". Gruppen har blitt en stimulerende flerfaglig møteplass bl.a. med deltakelse fra ernæringsforskere. En søknad til

forskningsrådets POVPEACE (Poverty and peace) innebærer ambisjoner om vekst og videre faglig utvikling.

Det vurderes å opprette ytterligere to forskergrupper, én for *rettshistoriske* tema og én for *kontrakts- og forbrukerrett*.

Fakultetet vurderer det organisatoriske grepet med forskergrupper som meget vellykket så langt. Det har ført til en dreining av forskningen i en mer tematisk retning – noe som har ført til at de underliggende samfunnsbehovene er kommet vesentlig klarere frem. Forskergruppesatsningen innebærer en markert endring i forskningsorganiseringen som har gitt fakultetet et redskap for å håndtere store prosjekter og utløst en kulturendring med større forståelse for arbeidsdeling og kollektiv forskningsinnsats. Fakultetet mener derfor at det er kommet langt i å rette opp de svakheter i forskningsorganiseringen som 2002-evalueringen av UiO påpekte. Prioriteringen har utløst energi og optimisme, ikke minst blant de yngre forskerne. Det er all grunn til å videreføre forskergruppesatsningen i årene som kommer.

8. Faglig "drivende" miljøer

I styringsgruppens råd og vurderinger til Det juridiske fakultet bes fakultetet vurdere om det er enkelte miljøer med særlig forskningsmessig styrke og kvalitet som bør få en tyngre rolle i forhold til langsiktig faglig innretning.

I et slikt perspektiv vil fakultetet fremheve forskergruppene RIKS, Naturretsressursgruppen, Internasjonale relasjoner, Markedsrettsgruppen og Kontrakts- og forbrukerrettsgruppen (sistnevnte under vurdering for forskergruppestatus). Av instituttavdelinger og sentre er det grunn til å fremheve Nordisk institutt for sjøretts avdelinger for sjørett og energirett, Senter for europarett, Avdeling for kriminologi og Senter for menneskerettigheter.

Fagmiljøene innenfor diskrimineringsrett og kvinnerett har siden 2005 vært samlet i *forskergruppen RIKS*. (Rettigheter, individer, kultur og samfunn). Gruppen fungerer som en paraply for forskere ved Institutt for offentlig rett, Institutt for privatrett, Institutt for retts sosiologi og Norsk senter for menneskerettigheter, som arbeider med rettslige utfordringer knyttet til individets rettsstilling ved globalisering og kulturell pluralisme. Forskergruppen har fått innvilget samtlige søknader til Norges forskningsråd.

Det brede diskrimineringsrettslige fagmiljøet som gruppen representerer, er unikt i nasjonal sammenheng og også i Skandinavia. Kvinneretten er med fokuset på kvinners diskrimineringsvern i skjæringsfeltet mellom familien og arbeidsmarkedet, i en flerkulturell sammenheng og som et ledd i utvikling i den tredje verden, ledende i Norge og i Skandinavia. Den utviklingsrettslige forskningen nyter stor internasjonal anerkjennelse i kraft av en langsiktig undervisnings- og forskningsinnsats i det sørlige og østlige Afrika. Alle forskningsområdene under RIKS-paraplyen er nasjonalt nødvendige, og miljøet har stort potensial for videre utvikling, ikke minst fordi miljøet fungerer meget godt som rekrutteringsbase. For eksempel er det fem pågående doktorgradsprosjekter innen diskrimineringsfeltet, hvorav fire er eksternt finansiert.

Naturretsressursrettsgruppen. En miljørettsgruppe har eksistert i over 15 år. Med etableringen av forskergruppen i naturretsrett i 2005 bygget man bro mellom fire institutter: miljørett ved

Institutt for offentlig rett, energirett ved Nordisk institutt for sjørett, tingsrett ved Institutt for privatrett og urfolks rett til naturressurser ved Senter for menneskerettigheter, og med aktiv deltagelse også fra fakultetets fagmiljø i rettsøkonomi. Gruppen har siden 2005 fremmet tre større søknader til Forskningsrådet, og alle er innvilget med meget gode ekspertevalueringer.

Fagmiljøet som gruppen representerer er ledende i Norge, både samlet og innenfor de enkelte fagområdene. Det er også – så vidt vi vet – det eneste fagmiljøet i Norden med en tilsvarende faglig bredde og sammensetning, og vi kjenner heller ikke til andre fagmiljøer i Europa som kan sammenlignes. Dersom gruppen konsolideres og får videre utviklingsmuligheter, bør den kunne bli ledende også i en internasjonal sammenheng. Det er behov for et sterkt, tverrfaglig forskningsmiljø omkring forvaltning av naturressurser og miljø, med tanke på så vel de globale som nasjonale utfordringene. Potensialet for videre utvikling er stort, ikke minst fordi mulighetene til ekstern finansiering av forskningen er gode. En tilsvarende vurdering av naturressursgruppen er også gitt fra Nordisk institutt for sjørett, som er verts-institutt for gruppen. Fakultetet er meget tilfreds med at forskergruppeorganisering på denne måten i praksis bidrar til å bygge bro over organisatoriske skillelinjer.

Forskergruppen Internasjonale relasjoner. Miljøet omkring internasjonal rett er et av de større i Norden, og temaet og de sentrale gruppemedlemmenes alder og ambisjonsnivå tilsier at et betydelig potensial kan være til stede for denne gruppen. Forskning på gruppens temaer er nasjonalt nødvendig slik globaliseringen har satt sitt preg på også norske aktører og beslutningstakere. En ser en klar forventning om økt kompetanse på de rene internasjonale rettslige problemstillingene fra så vel myndigheter som private aktører. Gruppen arrangerte en konferanse om nyere strømninger i internasjonal rett i mars 2007. Det er ventet at konferansen vil gi store muligheter for forskergruppens sentrale medlemmer i årene fremover. På tross av iherdig innsats for å skaffe ekstern finansiering har uttellingen til nå vært begrenset. Internasjonale relasjoner har sammenlignet med RIKS og Naturressursgruppen færre eksternt finansierte programmer å søke på.

Forskergruppen for marked, innovasjon og teknologi (Markedsrettsgruppen) er ledende i Norge på immaterialrett, konkurranserett og informasjonsrett og må regnes som et av de ledende miljøer innen disse områder også i Norden. Gruppen har etablert internasjonalt samarbeid på mange nivåer. Gruppen er det eneste miljøet i Norge som systematisk forsker på konkurranseretten i skjæringsfeltene til immaterialretten og den offentlige rett. Slik forskning er nasjonalt nødvendig av hensyn til den betydning avveiningen mellom konkurranse og andre hensyn har for nyskaping gjennom ny teknologi og anvendelse av innovasjoner og for omstilling av den offentlige sektor. Samtidig er kunnskaper om konkurranseretten og dens grenser av vesentlig betydning for å bevare den norske velferdsstatsmodellen i de omstillingsprosesser både markedet og den offentlige sektor gjennomgår.

Gruppen er vel etablert med mange av instituttets faste forskere på professornivå, men har også et stort utviklingspotensial gjennom sine mange stipendiater. Av gruppens mer langsiktige planer er etablering av et nordisk samarbeid om et EU-prosjekt innen gruppens område.

Kontraks- og forbrukerrett er et satsingsområde med potensial for forskergruppestatus. Prosjektet "Forbrukarkontraktar i europeisk perspektiv" ble etablert høsten 2006, blant annet ved tildeling av oppstartsmidler fra UiO. Senere er målene for prosjektet utviklet gjennom søknader til Norges forskningsråd og EUs 7. rammeprogram, og den engelske

tittelen på prosjektet er "Legal harmonisation and legal culture: European consumer contract law in a comparative perspective". Dette er det første fagmiljøet ved fakultetet som har stått som koordinator i en EU-søknad av dette slaget. Temaet gjelder et viktig rettsområde der samfunnet trenger ressurssterke fagmiljø. I dag er det ikke juridiske miljø i Norge som har spesialisert seg på forbrukerkontrakter. Innføring av EU-regler og økende samhandel mv. begrunner behovet for kompetanse på området. Målet er at UiO skal bli regnet mellom de ledende miljøene for forskning på forbrukerkontrakter og komparativ forskning med vekt på rettskulturer. Den interessen prosjektet alt har møtt blant ledende deltakere i det europeiske fagmiljøet, tyder på at et slik mål er innenfor rekkevidde.

Kontraktsrettslige problemstillinger favner bl.a. forskere på fakultetet innen kontraktsrett, markedsrett, komparativ rett, rettsøkonomi, og rett og IKT. Gjennom en sterkere organisering av samarbeidet, en mer målrettet satsning på noen områder og en mer bevisst internasjonal publisering er utsiktene gode til at fakultetet får en plassering blant de fremste internasjonalt. Sentrale fagpersoner ved instituttet er i alderen 45–55 år. Gjennom satsning på stipend og postdoktorstipend er det fullt mulig å utvide og styrke fagmiljøet i den nærmeste tiårsperioden.

Avdeling for sjørett. Det finnes ingen andre forskningsmiljøer i Norge med en tilsvarende bred sjørettslig kompetanse. I nordisk sammenheng er avdelingen et kompetansesenter med bredt samarbeid, instituttet er vertskap for nordiske PhD-stipendiater, mange av Nordens sjørettsprofessorer har hatt opphold på Instituttet, og det er nå ansatt en dansk og en svensk professor II. Den eksterne finansieringen bl.a. fra Nordisk Ministerråd er betydelig. De nordiske land har felles sjølov og relativt homogene sjørettslige regler for øvrig. Øvrige europeiske land så vel som sjørettsforskningen er sterkt dominert av engelske løsninger. Gjennomslag for nordiske løsninger i det internasjonale sjørettsamarbeid forutsetter et sterkt nordisk forskningsmiljø.

Behovet for sjørett i europeisk sammenheng bekreftes av EUs 7. rammeprogram, hvor transportsektoren er nevnt blant de tematisk prioriterte satsningsområder. Innenfor transporttemaet er to av fem problemstillinger innenfor de faglige prioriterte områdene på Instituttet: "Encouraging modal shift and decongesting transport corridors" og "Improving safety and security". Her er det et betydelig potensial for finansiering.

Energirettsforskningen er organisert under *Avdeling for petroleums- og energirett*. Ingen andre steder i Norge eller i Norden har man et tilsvarende bredt forskningsmiljø innenfor petroleums- og energirett. Man kan trygt slå fast at dette er et ledende forskningsmiljø innen sitt felt i Norge og Norden. Målet er at miljøet også skal være ledende i Europa. Avdelingen har gjennom alle år i det vesentlige vært finansiert av eksterne kilder. For tiden finansierer Oljeindustriens Landsforening (OLF) forskningen innenfor petroleumsrett, mens Olje- og energidepartementet – via Norges Forskningsråd – finansierer forskningen innenfor energirett. Siden 2000 har den eksterne finansieringen økt vesentlig, noe som klart indikerer at de eksterne finansieringskildene verdsetter forskningen.

Forskningen på de oven nevnte avdelingene er organisert på en spesiell måte i forhold til resten av fakultetet fordi man forsker på forskjellige fagdisipliner knyttet til viktige samfunnssektorer (skipsfart og energi). Et slikt fokus er viktig for Norge på grunn av næringsinteresser og nasjonale interesser i energisektoren. Forskningen er derfor tverrfaglig med hensyn til juridiske disipliner men spesialisert med tanke på sektorperspektivet. Samtidig bidrar forskningen til å belyse og utvikle de generelle faglige disiplinene.

Finansieringsmulighetene på sikt er gode og rekrutteringssituasjonen er positiv. De finansielle bidragene fra OLF og Nordisk Ministerråd er ikke knyttet til prosjekter og vil derfor bidra til langsiktig finansiering av avdelingene. Miljøets eksterne finansieringsbidrag sikrer muligheter for ny rekruttering også om fakultetet ikke har midler til å lyse ut stillinger.

Senter for europarett er nasjonalt tilnærmet enerådende på sitt felt. Tjenestefrihet er ett av senterets tre prioriterte forskningsområder. Den er nå den faglig mest utfordrende av de fire friheter på grunn av dynamikken i utviklingen av det indre marked. På området for tjenester har nettopp tjenstedirektivet blitt vedtatt. Fra det ble svært viktige områder unntatt, særlig innenfor det man kan kalle det velferdsrettslige området. Dette er et felt med stort potensial fordi norsk forskning vil kunne hevde seg på høyt europeisk nivå. Grunnen er at de ulike EU- og EØS-landene har forskjellige offentlige velferdsordninger, som på ulike måter vil komme opp i konflikt med anvendelsen av generelle EU-rettslige prinsipper. I denne sammenheng har de nordiske velferdsstatsmodellene stor europeisk interesse.

Deler av EØS-rettsforskningen er etter hvert blitt integrert i de enkelte rettsområdene der de saklig hører hjemme. Men det vil ennå være en god stund før de ulike ekspertene har tatt EØS-påvirkningen innover seg. Senteret har selv vedtatt egne faglige prioriteringer ut fra samfunnsmessig viktighet, men samtidig tatt hensyn til arbeidsdeling med andre sterke miljøer på fakultetet. Europeisk energirett er et annet av senterets prioriterte områder. På dette feltet er senteret sammen med Avdeling for petroleumsrett internasjonalt ledende.

Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) har hatt en positiv utvikling. Det har i dag høy uttelling etter kriterier som kvalitet, internasjonalt nivå, kvalitetsfremmende publiseringskanaler, internasjonal publisering, ekstern finansiering, tverrfaglig og internasjonalt samarbeid, og aktiv og systematisk forskningsledelse. Målt etter UHRs publiseringskriterier lå senteret i 2006 på 4. plass blant landets forskningsutførende enheter. Det får stadige forespørsler om å delta i EU-søknader til det 7. rammeprogram. En forskergruppe med utgangspunkt i SMR er nylig blitt oppnevnt som forskergruppe ved Senter for grunnforskning i 2009-10.

SMR fikk utført to eksterne vurderinger av forskningsmiljøet høsten 2006 (Michael Freeman og Martin Scheinin) hvor konklusjonene var at Senteret er faglig sterkt og med gode forskningsnettverk.

I løpet av den siste halvdel av det tjuende århundret er de internasjonale menneskerettighetene blitt et verdensomspennende og stadig viktigere politisk og rettslig prosjekt. Gjennomføringen av menneskerettighetene byr på betydelige utfordringer og moralske dilemmaer, og de reiser kompliserte forskningsoppgaver. Med sitt flerfaglige forskningsmiljø, tilknytninger til internasjonale forskernettverk, samt engasjement i praktisk arbeid verden over, står Senter for menneskerettigheter (SMR) godt rustet til å hanskes med disse utfordringene. Det brede tverrvitenskapelige perspektivet og kompetansen medfører at senteret både fremmer perspektivene internt på fakultetet og ut over fakultetets grenser.

Institutt for kriminologi og rettssosiologi (IKRS) er det eneste universitetsinstitutt i Norge som har som hovedoppgave å være et forsknings- og utdanningsmiljø innen kriminologi og rettssosiologi. Avdeling for kriminologi anses som nasjonalt ledende innenfor sitt felt. Det finnes ikke andre kriminologiske forskningsmiljøer av noen størrelse i Norge, verken i U&H-sektoren eller i instituttsektoren. Blant avdelingens prosjekter nevnes særlig "Restorative justice". Temaet er svært etterspurt, bl.a. fra Justisdepartementet og

konflikttrådene. Et lovende, ungt miljø har vært samlet om det forskningsrådsfinansierte prosjektet "Crime Control and Technological Culture". Prosjektets bokutgivelser har allerede vakt betydelig oppmerksomhet, også internasjonalt. Gjennomsnittsalderen ved avdelingen er imidlertid høy, og det vil være en utfordring å sikre fornyelse og ettervekst. Bedre koordinering og utnyttelse av den solide og varierte kriminologiske kompetansen som finnes vil være en prioritert oppgave for fakultetet.

Ut over de ovenfor nevnte, "drivende" fagmiljøer, har fakultetet flere grupper med godt potensial. *Menneskerettigheter og utvikling* var en av de første fem forskergruppene og har oppnådd å bli en stimulerende flerfaglig møteplass. Når det gjelder ekstern finansiering er resultatet til nå relativt magert. Fakultetet har støttet ambisjonene vist i søknad om stimuleringsmidler med en bevilgning for 2007. *Samfunnskontroll og rettssikkerhet* ble opprettet ni måneder etter de fem første forsker-gruppene. Gruppen er nå innvilget midler til et prosjekt fra forskningsrådets SAMRISK-program (Samfunnsrisiko og sårbarhet), noe som gir muligheter til videre utvikling. *Konstitusjonelle studier* ble også opprettet i "andre runde". Gruppen har oppnådd finansiering av en stipendiatstilling i forbindelse med en søknad til forskningsrådets DEMOSREG-program (Demokrati, styring og regionalitet). Søknaden er sendt via ISF (Institutt for samfunnsforskning). *Avdeling for forvaltningsinformatikk* (AFIN) er et resultat av et interfakultært samarbeid ved Universitetet i Oslo og framstår i dag som et levende og aktivt forskermiljø innen personvern, e-forvaltning og informasjonssikkerhet.

9. Samarbeid

9.1 Tverrfakultært samarbeid

"Arbeidsdeling" innen forskning i forhold til andre fakulteter på UiO er nærmere beskrevet i fakultetets tilbakemelding til rektor om tverrfaglige og tverrfakultære forsknings-prioriteringer av 10. februar 2007. Notatet viser at det er store muligheter til tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid, dels generelt potensial eller oppfattet behov for samarbeid med fagområder utenfor fakultetet, dels er det tatt utgangspunkt i konkrete prosjekter, og i noen grad i undervisning. Fagmiljøer på SV og HF er naturlige kandidater for samarbeid, mens medisin, teologi, økonomi og matematikk representerer spennende muligheter.

To enheter på fakultetet har spesielt potensiale for samarbeid internt på UiO. Fakultetet vurderer at *Norsk senter for menneskerettigheters* (SMR) forskere kan tilføre HF- og SVs miljøer den nødvendige bevissthet om menneskerettighetskonvensjonene som forskningstema og gode anledninger til å hente relevant empiri. På den annen side kan HF's og SVs miljøer tilføre SMR's forskere et konstruktivt og kritisk miljø som bl.a. kan sikre metodekvalitet. Man ser også for seg at SMR's PhD-kandidater i fremtiden kan avlegge doktorgrad ved de nevnte fakulteter, med veiledning fra SMR. Senteret ønsker også å utfordre Universitetsstyret til å sikre ressurser til større prosjekter på tvers av HF, SV og SMR. Når det gjelder forskningsområder under *Institutt for kriminologi og rettssosiologi* (IKRS) driver miljøer ved SV-fakultetet (og noen institutter ved andre fakulteter) fra tid til annen driver forskningsprosjekter som berører kriminologiens/rettssosiologiens temaer og vice versa. Fakultetets forskningsmiljø innen feltet konsentrerer seg om noen kjerneområder som følges over tid og belyses fra mange innfallsvinkler, på en måte som ikke ville vært mulig dersom det ikke hadde eksistert et eget institutt for kriminologi og rettssosiologi.

9.2 Samarbeid med andre juridiske fakulteter

Fakultetet vil ønske å fortsette samarbeidet med de andre juridiske fakultetene om å utvikle juridisk forskning. Dette er også en nødvendighet for å ivareta kravene til forskningsbasert undervisning i rettsstudiene. *Rapport 2005* om "Krafttak for juridisk forskning" inneholder *en langsiktig strategi* for opprioritering av juridisk forskning som bør videreføres og videreutvikles. Fakultetet viser til møtet om juridisk forskning 12. desember 2006 arrangert av de tre fakultetene med deltakelse fra Justisdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Norges Forskningsråd og rektorene ved universitetene i Tromsø, Bergen og Tromsø. Det er viktig at UiO aksepterer og støtter opp under dette arbeidet, og bidrar til en klarere ansvarsfordeling mellom de ulike aktørene i Krafttakssatsningen.

10. Kapasitet og ressurser

10.1 Finansiering

Prognosene for budsjettutviklingen for de kommende tre til fem år er ikke gode, og kan gjøre det vanskelig for fakultetet å gjennføre de prioriteringene som er angitt ovenfor. Universitetsbevilgningen vil etter dagens finansieringsmodell gå ned med ca. 7.1 mill kr eller ca. 3.9 % av totalrammen i årene 2008–2011, først og fremst pga. reduserte studiepoengsinntekter.² Fakultetet vil i stor grad måtte dekke dette inn ved å spare inn midler ved ledighet i vitenskapelige stillinger. Vi har allerede redusert betydelig i antall stipendiattilsetninger. På kort sikt må en del av innsparingene tas ved kutt i timebetalt undervisning og sensur. Videre vil vi måtte redusere drifts- og reisetildelinger. Fakultetet tror at den nye finansieringsmodell som UiO nå vurderer, vil kunne gi bedre budsjettammer for oss på lengre sikt.

En positiv tendens er at fakultetets forskningsmiljøer i større grad enn tidligere søker ekstern finansiering. På den annen side er det for tidlig å si om man kan oppnå en merkbar vekst i forskningsvolum gjennom ekstern finansiering. På tross av at rettsvitenskap er et av de få feltene innen HUMSAM-området som prioriteres i Forskningsmeldingen i tråd med "Krafttak for juridisk forskning", er utsiktene til vekst i de eksterne bevilgningene usikre. Den generelle nedprioriteringen av HUMSAM-fagene påvirker også bevilgningene til rettsvitenskap i Norges forskningsråd. Den generelle stagnasjonen i bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren forsterker dette.

10.2 Opprusting av juridisk utdanning

Som kjent har fakultetet i lang tid hatt det klart svakeste forholdstallet mellom lærere og studenter ved Universitet. Det har derfor lenge vært en prioritert oppgave å bedre lærersituasjonen.

Det juridiske fakultet er nå – i likhet med de juridiske fakultetene i Bergen og Tromsø – under vurdering for akkreditering av master- og ph.d-utdanningen i rettsvitenskap. Alle fakultetene har avgitt sine selvevalueringer, som viser at kravet om forskningsbasert undervisning vanskelig vil la seg fylle med dagens bemanning og studenttall. Etter NOKUT-kravene skal 50 % av fagmiljøet være ansatt i hovedstilling/førstestilling. Ifølge selvevalueringen mangler fakultetet 10–20 førstestillinger – alt etter regnemåte. Den foreløpige tilbakemeldingen ved avslutningen av NOKUTs institusjonsbesøk tyder på at det vil bli krevd en vesentlig opprusting av masterstudiet i rettsvitenskap. Det er derfor fullt tenkelig at undervisningsprioriteringene i fase 2 kan komme til å endre fakultetets forskningsprioriteringer på vesentlige punkter.

² Beregnet netto reduksjon, justert for lønns- og prisstigning.

Proessen om faglig prioritering forutsetter at vi skal behandle forskningsprioriteringene først, deretter skal disse sees i sammenheng med undervisningsprioriteringer. Proessen skal først avsluttes i løpet av 2008. Eventuelle omprioriteringer som følge av proessen, kan uansett ikke få særlig virkning før fra 2010 budsjettet

Det har fra fakultetets side vært gjort oppmerksom på at det langvarige prosessforløpet ikke må sperre for fornuftige omprioriteringer tidligere. Fakultetet vil spesielt vise til NOKUT-akkrediteringen, hvor den endelig akkrediteringsbeslutningen skal treffes i løpet av høsten. Fakultetet kan ikke regne med lengre frist enn maksimalfristen på 2 år for å rette opp eventuelle svakheter som NOKUT måtte påpeke. Det vil i så fall bety at nødvendige budsjettmessige prioriteringer må gjøres i budsjettene for 2008 og 2009. Fakultetet har som nevnt tatt dette opp i eget brev til rektor 16. mai 2007, om stillingsbehov knyttet til forskning og undervisning.

10.3 Prioritering og forskerrekuttering

Juridisk forskning har i lang tid vært preget av svak rekuttering. Både mangel på stillinger og lønnsnivå har vært viktige faktorer. Vekstmålsettingen stiller fakultetet overfor store utfordringer når det gjelder prioriteringer. Rekutterings- og finansieringsmuligheter blir viktige hensyn, også for de faglige prioriteringene. For å få til vekst må fakultetet oppmuntre til forskning som kan bedre så vel finansiering som rekuttering.

Selv om rekutteringssituasjonen har vært vanskelig, har fakultetet som vist holdt fast ved strenge kvalifikasjonskrav, både ved ansettelse i rekutteringstillinger og ikke minst ved ansettelse i faste stillinger. Når det gjelder eksterne bevilgninger, er det grunn til å tro at nivået kan heves en del gjennom bedre bevisstgjøring av juridisk forsknings nytteverdi. Men fakultet vil ikke senke kravene til faglig standard for å få tildelt prosjekter. Det gjelder også for rekuttering av forskere til dem.

Erfaringene har også vist at interessen for å forske innen de etablerte disiplinene er klart mindre enn i nye fag som oftere er drevet fram av nye samfunnsbehov. Med den sterke konkurransen om toppjuristene, hvor fakultetet ikke kan konkurrere lønsmessig, har frihet til å forfølge egne faglige interesser vært en avgjørende faktor for rekutteringen. Dette vil trolig være situasjonen i lang tid fremover. Forsøk på å styre forskingen og dermed ansettelses-politikken mot forskningsfelter som forskerne ikke selv brenner for, vil fort svekke rekutteringsgrunnlaget. Eksempelvis har fakultetet over en lengre periode forsøkt å styrke rekutteringen til basisfag som prosess og strafferett uten å lykkes spesielt bra med det. Tilsvarende har det vært atskillig vanskeligere å få gode søkere til spesialiserte eksternt finansierte stipendiatstillinger i forskergruppene enn til fakultetets åpne utlysninger i hele den juridiske fagkretsen.

Rekutteringsbehovet er derfor nok et argument for å opprettholde den betydelige fleksibiliteten til selv å bestemme tema som forskerne tradisjonelt har hatt ved fakultetet, og først og fremst stille krav om høy kvalitet i det som produseres. En rekuttering som skal sikre en høy faglig standard på forskerne ved fakultetet, setter derfor grenser for hvor skarpe de langsiktige prioriteringene av disiplinær og tematiske karakter bør være, noe fakultetet også har vektlagt i de prioriteringene det har redegjort for.

Med hilsen

Jon T. Johnsen
dekan

Jonas Enge
rådgiver

Vedlegg 1: "Undersøkelse av kvalitet ved bedømmelse av faste vitenskapelige stillinger og doktoravhandlinger 2004–2007"

Kopi til:

|

Vedlegg 1

UNDERSØKELSE AV KVALITET VED BEDØMMELSER AV FASTE VITENSKAPELIGE STILLINGER OG DOKTORAVHANDLINGER 2004-2007

1. Bakgrunn og rammer for undersøkelsen

a) Bakgrunn

Dette er resultatet av en undersøkelse av kvalitet ved bedømmelsen av faste vitenskapelige stillinger og av doktoravhandlinger ved Det juridiske fakultet i perioden 1.1.2004 – 15. juni 2007. Undersøkelsen er gjennomført av førsteamanuensis Marius Emberland på oppdrag fra dekanatet i forbindelse med fakultetets deltakelse i Universitetets prosess for faglig prioritering. Den tar utgangspunkt i Universitetets hovedkriterium for kvalitet, som er internasjonal publisering i anerkjente publiseringskanaler og ekstern (og i særdeleshet utenlandsk/internasjonal) evaluering av nivået på forskningen.

Det er ikke urimelig å anta at denne forståelsen av kvalitet representerer en utfordring for deler av forskningen ved Det juridiske fakultet. I stor grad dreier fakultetets forskning seg om spørsmål som har med en norsk virkelighet å gjøre. Typiske forskningstemaer er klarlegging av og kritikk av norske rettsregler som anvendt i Norge, og studier av disse rettsreglenes forhold til det norske samfunnet. Slik forskning skrives ofte på norsk og når dermed ut til et publikum som behersker det norske språket. For slik forskning vil internasjonal publisering og evaluering være ensbetydende med nordisk (eller rettere sagt skandinaviskspråklig) publisering og evaluering. Ved fakultetet drives også forskning om ikke spesifikt norske rettsregler og om forhold enten i Norge eller i andre land som ikke bare retter seg mot et publikum som behersker norsk. For denne forskningen er det større samsvar mellom Universitetets kvalitetskriterier og fakultetets tradisjonelle forståelser av kvalitet. For begge hovedgrupper av forskning ved Det juridiske fakultet er det av interesse å undersøke hvordan bedømmelsen av fakultetets forskning er i tråd med Universitetets forståelse av kvalitet.

Fokus for undersøkelsen er altså internasjonalisering, hvor fakultetets tradisjonelt nasjonale forskningsinnretning ses i sammenheng med Universitetets forståelse av kvalitet i betydningen internasjonal publisering og evaluering. Undersøkelsen gir grunnlag for å trekke enkelte slutninger om dette, herunder rekrutteringen av bedømmere og hva slags (kvalitets)vurderinger søkerne og doktorgradskandidater har fått, og også hvor ekstern/internasjonalt orientert bedømmelsene er.

b) Datagrunnlag og metode

Undersøkelsen har bestått i en gjennomlesning av de offisielle dokumentene som inneholder bedømmelsene, og en systematisering av de opplysninger som fremkommer av dem. På bakgrunn av denne systematiseringen presenteres visse hovedfunn, som igjen gir grunnlag for enkelte slutninger.

Dokumentene er fremskaffet av fakultetsadministrasjonen. De har blitt ansett og behandlet som fortrolig informasjon, i den forstand at ingen enkeltpersoners bedømmelser identifiseres i inneværende dokument. Bedømmelsesdokumentene er ikke vedlagt rapporten. De skjemaer som har vært benyttet for å systematisere data i dokumentene befinner seg i fakultetets

besittelse, er ikke lagt ved rapporten men bør vurderes anonymisert i den grad de skal følge rapporten videre som offentlig dokument.

Undersøkelsen omfatter 75 bedømmelser, som faller i to hovedgrupper.

Den ene gruppen gjelder søknader om fast eller midlertidig vitenskapelig stilling utover stipendiatnivå. Det er 50 bedømmelser av slike stillinger, fordelt som følger:

- 10 søkere til professorstilling (2 søkere til professorstilling, 6 søkere til professor II-stillinger, én kallelse til professor II-stilling og én kallelse til professorstilling)
- 9 søkere om opprykk til professor
- 31 søkere til førsteamanuensisstillinger (hvorav 1 søker til førsteamanuensis II-stilling) og post doc-stillinger¹

To av bedømmelsene gjelder kallelser og ni dreier seg om opprykk til professor; disse ble altså ikke gjenstand for utlysning (alle elleve søkere ble ansatt).

De 39 gjenværende bedømmelsene gjelder søknader på utlysninger av inntil 23 stillinger, fordelt slik:

- 2 utlysninger av professor II/førstemanuensis II-stillinger
- 1 utlysning som professor
- Inntil 11 post doc-stillinger
- Inntil 9 stillinger som førsteamanuensis

Slik var fordelingen for de 14 personer som ble ansatt (og som søkte på utlyste stillinger; kallelser og opprykk holdt utenfor)

- 1 professor-stilling
- 2 professor II-stillinger
- 7 førsteamanuensis-stillinger
- 4 post doc-stillinger

Av de 50 søkerne, ble med andre ord 25 personer (50%) faktisk ansatt i stilling (11 gjennom kallelser/opprykk og 14 gjennom utlysninger).

Den andre gruppen består av bedømmelser av doktoravhandlinger. Denne gruppen består av 25 personer.

Søkere til stilling som stipendiat er holdt utenfor.

Av de totalt 75 bedømmelser gjelder omkring 10 søknader fra personer som har sin forskningsorientering mot fagfelt utenfor rettsvitenskapen i snever forstand. Tallet er angitt omtrentlig, ettersom det er vanskelig å trekke klare grenser mellom rettsvitenskap i snever forstand og forskning på de fagfelt som omtales som perspektivfag ved fakultetet.

¹ Noen av søkerne har søkt samtidig på flere stillinger (for eksempel både post doc-stilling og/eller førsteamanuensis), og samme komité har behandlet begge søknader fra samme person (for eksempel både post doc- og førsteamanuensis-søknad). I slike tilfeller er de to søknadene regnet som én søknad.

Informasjon fra bedømmelsene er hentet inn i et skjema med følgende struktur: 1) type bedømmelse, 2) Søkers navn, 3) Søkers bakgrunn, 4) Bedømmernes navn og tilknytning, 5) Bedømmelsen av det akademiske nivå på søkeren, slik det er fremført av komiteen (toppnivå, høyt nivå, kvalifisert, ikke kvalifisert), 6) Praktisk relevans av arbeidene (høy, middels, lav, ingen), 7) Teoriutvikling i arbeidene (høy, middels, lav, ingen) og 8) Språk for de akademiske arbeidene (norsk/nordisk, engelsk, tysk, fransk). Denne strukturen gjenfinnes til dels i omtalen av funnene nedenfor.

Det er også oppgitt i skjemaene hvorvidt bedømmelsene har hatt et positivt eller negativt utfall. Som positive utfall regnes også søkere som er innstilt men som ikke er blitt ansatt. Dette er særskilt merket i skjemaets øverste høyre hjørne. To av doktorgradskandidatene ble ikke ansett kvalifisert. For søkerne til vitenskapelige stillinger ble 25 personer ansatt (kallelser og opprykk til professor inkludert). Av de øvrige søkere som ikke ble ansatt, er tallene slik: 10 av søkerne ble innstilt, men ikke ansatt. To av søkerne ble antatt ikke kvalifisert. De resterende 13 søkere ble ansett kvalifisert, men ble av ulike grunner ikke innstilt til stilling.

En del av informasjonen er lett å finne i bedømmelsene, og den er objektiv verifiserbar (for eksempel bedømmernes institusjonelle tilhørighet og språket på forskningsarbeidene som vurderes). Annen informasjon er vurderingspreget eller det er problematisk å finne entydig informasjon om kategorisering i bedømmelsene. I slike tilfeller vil systematiseringen i seg selv måtte bero på vurderinger. Undersøkelsens hovedfunns må ses i lys av dette. Et typisk eksempel er kategoriseringen av det akademiske nivået på forskningen som er vurdert. Bedømmelsene er gjennomgående rundt formulert. Det vil for en stor del bero på tolking av bedømmelsen og en helhetlig vurdering i tillegg hvorvidt en søkers arbeid(er) kan sies å utgjøre "toppnivå", "høyt nivå" eller "kvalifisert nivå". Når slike vurderinger er foretatt i systematiseringen av informasjonen, og det har vært grunn til å forsvare kategoriseringen, er dette i skjemaet underbygget med særskilte kommentarer.

Undersøkelsens todeling mellom bedømmelser av doktoravhandlinger på den ene siden og bedømmelser av søknader til stillinger på den andre siden har visse konsekvenser for de slutninger som kan trekkes. Førstnevnte gruppe bedømmelser fokuserer på ett arbeid; for disse vil bedømmelsen av det akademiske nivået (toppnivå, høyt nivå, kvalifisert, ikke kvalifisert) og praktisk relevans/teoriutvikling (høy, middels, lav, ingen) være sentrale rubrikker som en kan trekke slutninger fra. Rubrikken for språklig fordeling av antall publikasjoner er angitt med tallet 1 i slike tilfeller. Også ellers vil det være ryddig å holde de to hovedkategoriene søkere fra hverandre.

2. Hovedfunn

b) Bedømmelsene av søkere til vitenskapelige stillinger

For bedømmelsen av søkere til vitenskapelige stillinger (50 bedømmelser) er det flere relevante funn. De skal nå omtales.

i) Søkerens bakgrunn

Søkerens utdanning:

27 av 50 søkere til vitenskapelige stillinger har hele sin utdanningsbakgrunn fra Norge. Dette utgjør 54% av totalantallet søkere til vitenskapelige stillinger. Ytterligere 7 av søkerne (14%) har sin hovedutdanning i Norge, men har tilleggsutdanning utenfor Norge og Norden. Dette

betyr av 68% av søkerne til fast vitenskapelige stillinger har hovedbakgrunn i det norske utdanningssystemet.

16 av søkerne (32%) har hoveddelen av sin utdanning utenfor Norge. Medregnet de 7 søkerne med tilleggsutdanning utenfor Norge og Norden som nevnt over, innebærer dette at 46% av søkerne til vitenskapelige stillinger har hatt en eller annen form for ikke-norsk utdanningsbakgrunn.

Det bemerkes at komiteene i liten grad synes å legge vekt på – i noe retning – om søkerne har utenlandsk utdanningsbakgrunn. I enkelte tilfeller blir det nevnt uten kommentarer og uten at det fremgår om dette anses for å være positivt (eller negativt, for den saks skyld). I andre tilfeller blir det ikke engang nevnt om søkerne har internasjonal studiebakgrunn.

Ved korrigerings av tallene over i forhold til de som ble ansatt i stilling (kallelser og opprykksbedømmelser holdt utenfor), er funnene i det vesentlige tilsvarende. Det er tale om 14 personer i denne gruppen. 7 av disse har hele sin utdanningsbakgrunn fra Norge. Dette utgjør 50% i gruppen. Ytterligere 2 har hovedutdannelsen fra Norge, men tilleggsutdanning utenfor Norge og Norden.

Fem av de 14 (36%) har sin hovedutdanning utenfor Norge. To av disse er nordiske personer som er ansatt som professor II. De tre øvrige må sies å ha sin hovedutdanning utenfor Norden, men to av disse hadde vesentlig forskertilknytning til UiO før ansettelsen.

Søkerne forskerbakgrunn:

29 av 50 søkere (58%) har kun norsk forskerbakgrunn, i den forstand at det i følge materialet ikke finnes informasjon om verken gjesteforskeropphold eller lignende utenfor Norge.

13 av søkerne (26%) har hoveddelen av sin forskerbakgrunn utenfor Norge; enkelte av disse er i utgangspunktet fra Norge. For ytterligere 5 søkere som ellers har hatt hovedforskningen i Norge er det identifisert forskeropphold utenfor Norge (av varierende lengde) i dokumentene. Dette utgjør 10% av søkerne. Til sammen 36% av søkerne har altså hatt en eller annen form for internasjonal forskningsbakgrunn.

3 av søkerne (6%) har en forskningsbakgrunn som ikke like lett lar seg plassere eller identifisere, men det er grunn til å anta at den har internasjonale innslag, ofte også med bakgrunn i det norske forskningsmiljøet.

Heller ikke på dette punktet viser materialet signifikante endringer om en ser på forskerbakgrunn til de 14 som ble ansatt i stilling. 10 av de ansatte (71%) hadde kun norsk forskerbakgrunn. To av de 14 har sin vesentlige forskerbakgrunn utenfor Norden. De to resterende hadde ulike kombinasjoner med forskerbakgrunn også utenfor Norge.

Søkerne ikke-akademiske erfaring:

For 37 av søkerne er det oppgitt at vedkommende har hatt eller er i arbeid utenfor akademien. Dette utgjør 74% av det totale antallet søkere. For enkelte av de øvrige søkerne er intet oppgitt om eventuell yrkesbakgrunn, men ut fra informasjon innhentet utenfor saksdokumentene er det grunn til å tro at antallet med ikke-akademisk erfaring er en del høyere enn 37. Det er få søkere med en ren vitenskapelig bakgrunn. De fleste er i slike tilfeller yngre søkere til førsteamanuensis- eller post doc-stillinger.

Det er ingen merkbare forskjeller mht. akademisk/ikke-akademisk yrkeserfaring for så vidt gjelder søkere til rettsvitenskapelige stillinger i snever forstand contra stillinger innenfor andre forskningsområder.

Den typiske ikke-vitenskapelige arbeidserfaringen er (nasjonal) dommervirksomhet, advokatvirksomhet og saksbehandler i offentlig forvaltning. Dette trekkes frem som positivt i alle bedømmelser; i enkelte tilfeller blir dette trukket frem som vel så meritterende som vitenskapelig erfaring.

11 av de 14 som ble ansatt i vitenskapelige stillinger (kallelser og opprykk holdt utenfor) hadde hatt arbeidserfaring utenfor academia. Tre av søkerne hadde ingen annen arbeidserfaring enn academia.

ii) Bedømmernes tilhørighet og bakgrunn

Til sammen 91 enkeltpersoner har vært med i bedømmelsen av søkerne.

Av disse har i alt 43 personer (47%) institusjonell tilhørighet i Norge: 26 av dem har tilhørighet til Det juridiske fakultet. Dette tilsvarer 29 % av bedømmerne. 12 av bedømmerne (13 %) har institusjonell tilhørighet ved andre universiteter og høyskoler i Norge. Ytterligere 5 bedømmere (5%) er norske praktikere med tilhørighet til en norsk institusjon (fire høyesterettsdommere; én advokat).

De øvrige 48 bedømmerne (53%) har sin institusjonelle tilhørighet utenfor Norges grenser. 4 av disse (5%) er praktikere (2 er dommere i internasjonale domstoler, én er advokat i Paris, og én er ansatt i offentlig forvaltning i Sverige. Det bemerkes at alle de fire praktikerne har nordisk opphav (hvorav én er norsk)). De øvrige 44 internasjonale bedømmerne (48%) har tilknytning til en akademisk institusjon. Syv av disse (7%) er ikke-nordiske (to briter, to tyskere, to nederlendere, én franskmann). De øvrige 37 (41%) har nordisk tilknytning, hvorav 15 er svenske, 16 er danske, og 6 er finske.

Innslaget av praktikere (fra Norge og utlandet) er 9, altså tilsvarende 10 % av bedømmerne.

iii) Bedømmelsen av akademisk nivå på søkeres arbeider

5 av 50 søkere er vurdert å ligge på "toppnivå"; dette utgjør 10% av søkerne. Alle disse er personer på professornivå. Fire av dem er personer med utenlandsk forskningsbakgrunn og nasjonalitet. Én av fakultetets egne forskere blir fremhevet som en av Nordens fremste på sitt felt; slike utsagn er sjelden kost i bedømmelsene.

For 26 av søkerne (52%) er forskningen bedømt å ligge på "høyt nivå". Det er en tendens i materialet at det høye akademiske nivået ofte er begrenset til søkeres nokså snevre forskningsfelt. Dette blir kommentert som negativt av bedømmerne.

Av søkerne er 18 vurdert å ligge på "kvalifisert" nivå (36%). Én av søkerne er bedømt som ikke-kvalifisert (2%).

Det er en tendens i materialet til å ansette søkere hvis forskning anses å ligge på "høyt nivå", og ikke ansette søkere som anses å ligge på "kvalifisert" nivå (men flere av de "kvalifiserte"

blir innstilt). 12 av de 14 personer som ble ansatt i stilling (kallelser og opprykk holdt utenfor) lå på "høyt nivå". De to øvrige må sies å ligge på "kvalifisert" nivå.

iv) Bedømmelse av praktisk relevans og teoriutvikling

40 av søkerne (80%) bedømmes å ha forskning med "høy" praktisk relevans. 10 med "middels" praktisk relevans (20%) (enkelte av disse har rettsfilosofisk forankring). Hovedinntrykket i materialet er at praktisk relevans vektlegges av bedømmerne som vitenskapelig positivt. Dette gjelder særlig for forskningsarbeider innenfor rettsdogmatiske fag. De fleste av arbeidene – bortsett fra rene teoretiske arbeider – anses eller kan etter vurdering av omtalen av dem anses å ha middels til høy praktisk relevans.

13 av søkerne (26%) bedømmes å ha forskning med "høy" teoriutvikling. De øvrige 37 (74%) bedømmes å ha "middels" grad av teoriutvikling i sine arbeider. Det bemerkes av den beskjedne teoribyggingen trekkes frem som negativt av bedømmerne. Bare et fåtall av søkerne anses for å utvikle nye teoretiske perspektiver. De få som gjør det, blir honorert for det. Det er for det meste teoribygging innenfor en norsk-juridisk virkelighet som forekommer i grunnlagsmaterialet.

For så vidt gjelder de 14 personer som ble ansatt i stilling (kallelser og opprykk holdt utenfor), ble 5 (36%) vurdert å ha "høy" teoriutvikling i sine arbeider. De øvrige (64%) ble vurdert til å ha "middels" teoriutvikling.

12 av 14 søkerne som ble ansatt i stilling ble vurdert å ha forskning med "høy" praktisk relevant. De to resterende lå på nivå med "middels" praktisk relevans.

v) Språk i vitenskapelig produksjon

En opptelling av antall arbeider som er påberopt totalt gir en viss indikasjon på fordelingen på ulike språk. Totalt er det identifisert 427 arbeider. Opptellingen viser en slik fordeling:

- Tysk: 1 arbeid (0.2% av totalt antall arbeider)
- Fransk: 2 arbeider (0.5% av totalantall)
- Engelsk: 129 arbeider (30.2% av totalantall)
- Dansk/svensk: 35 (8.2% av totalantall)
- Norsk: 260 (60.9% av totalantall).

Tallene kan korrigeres med tall fra personer som ble ansatt i stilling. De 14 som ble ansatt i stilling (kallelser og opprykk holdt utenfor) produserte i alt 116 vitenskapelige arbeider som ble vurdert. 57 av disse arbeidene ble skrevet på norsk (49%), 41 av arbeidene ble skrevet på engelsk (35%), 9 av arbeidene (8%) var skrevet på svensk og 9 på dansk (8%).

En slik opptelling og -deling sonderer ikke mellom større og mindre arbeider og arbeider som av bedømmerne anses som mer eller mindre meritterende. Enkelte av de engelskspråklige arbeidene er publisert i norske publikasjonskanaler. Et fåtall av arbeidene er publisert i hva Universitetet i utgangspunktet ville regne som internasjonalt meritterende publikasjonskanaler.

For et fåtall søkere er det ikke oppgitt hvor mange arbeider søkerne har publisert. Disse er utelatt fra materialet. Uansett er dette tale om søkere med sin vesentlige produksjon på norsk eller nordiske språk.

For enkelte av søkerne er ikke et spesifikt antall arbeider nevnt av komiteene; disse er holdt utenfor.

Når nærmere 61% av de skriftlige arbeidene som er blitt bedømt er skrevet på norsk, er det ikke overraskende å finne et relativt høyt antall bedømmere som enten behersker norsk som morsmål eller er skandinavisk-språklige bedømmere.

b) Bedømmelsen av doktoravhandlinger

i) *Søkernes bakgrunn*

Søkernes utdanning (norsk/nordisk/annen) og forskerbakgrunn (norsk/nordisk/annen):

18 av 25 doktorgradskandidatene har en ren norsk utdannings- og yrkesbakgrunn, slik det er fremstilt i materialet. Dette utgjør en prosentandel på 72%. De øvrige syv (28%) er personer som dels har hatt utenlandsk utdanning eller forskeropphold i utlandet i tillegg til norsk universitetsutdanning og dels har utenlandsk utdanning som hovedbakgrunn.

Tallene er nok beheftet med noe usikkerhet, ettersom slike opplysninger ikke nødvendigvis oppgis i en bedømmelse av en doktorgradsavhandling. For enkelte av søkerne er informasjon om utdannings- og yrkesbakgrunn supplert med informasjon hentet utenfor bedømmelsesdokumentene, men denne suppleringen kan ikke garanteres å gi et korrekt bilde for alles vedkommende.

Det er ikke mulig ut fra dokumentene å si noe om omfanget av kandidatenes ikke-akademiske erfaringsbakgrunn.

ii) *Bedømmernes institusjonelle tilhørighet og bakgrunn*

I alt 75 bedømmere har sittet i kandidatenes komiteer.

Av disse har 19 av bedømmerne (25% av totalantallet) tilholdssted ved Det juridiske fakultet (inkludert emeriti). Ytterligere 3 bedømmere (4%) har sin tilhørighet til andre enheter ved Universitetet i Oslo. 9 bedømmere (12 %) har institusjonell tilhørighet ved andre norske universiteter eller høyskoler. 4 bedømmere (5%) er norske praktikere (hvorav 3 fra Høyesterett; 1 advokat). Til sammen 35 av 75 bedømmere har tilhørighet ved en norsk institusjon. Dette utgjør 47% av totalantallet.

De øvrige 40 bedømmerne (53%) har internasjonal tilhørighet. Av disse er 4 praktikere (én og samme norske internasjonal dommer har sittet i tre komiteer; én svensk advokat i Paris i en annen), altså 5% av totalantallet.

De øvrige 36 av de internasjonale bedømmerne (48% av totalantallet) har tilhørighet til academia (universiteter og høyskoler) utenfor Norge. 17 av de internasjonale akademiske bedømmerne er fra Sverige, 5 er fra Danmark, 5 fra Finland. Til sammen 27 av 75

bedømmerne har altså nordisk (men ikke-norsk) tilhørighet (36%). Medregnet de norske bedømmerne utgjør dette 62 av 75 bedømmere, 83% av totalantallet.

De resterende bedømmerne (tilsvarende 12% av totalantallet) har en ikke-nordisk, internasjonal og akademisk institusjonell tilhørighet. 2 av disse er fra Tyskland, 3 fra Storbritannia, 3 fra Nederland og 1 fra Belgia.

iii) Bedømmelsen av akademisk nivå på søkeres arbeider

Én av søkerne (4%) har fått en bedømmelse tilsvarende "toppnivå". Én av søkerne er bedømt som "ikke kvalifisert" (4%). For de øvrige 23 søkere er fordelingen slik: 13 på "høyt nivå" (52%) og 10 på "kvalifisert"-nivå (40%).

iv) Bedømmelse av praktisk relevans og teoriutvikling

15 av søkeres arbeider (60%) vurderes å ha "høy" praktisk relevans. 8 vurderes å ha "middels" praktisk relevans (32%). 2 vurderes å ha "lav" praktisk relevans (8%).

2 av søkerne (8%) vurderes å ha "høy" teoriutvikling. Én (4%) bedømmes å ha "lav" teoriutvikling. Arbeidene til de resterende 22 (88%) vurderes å representere "middels" teoriutvikling.

v) Språk i vitenskapelig produksjon

Avhandlingene er skrevet enten på engelsk (9 stk, 36%) eller på norsk (14 stk, 56%). De avhandlinger som er skrevet på engelsk, omhandler spørsmål som ikke forutsetter særskilt innsikt i norske rettsregler og rettsliv.

3. Slutninger

Universitetets forståelse av kvalitet er internasjonal publisering og ekstern (helst internasjonal) evaluering. Hvordan ligger Det juridiske fakultets bedømmelser i perioden 2004-2007 an i forhold til dette kvalitetskriteriet?

Dersom en regner internasjonal publisering som publisering av arbeider som er skrevet på andre språk enn norsk, har 36% av doktoravhandlingene og 39% av arbeidene til søkerne til vitenskapelige stillinger et internasjonalt preg. For søkerne til vitenskapelige stillinger er innslaget av nordiske språk imidlertid nokså stort (8%).

Dersom en regner ekstern evaluering som evaluering av personer med institusjonell tilhørighet utenfor Norge, har 53% av doktorgradskandidatene blitt internasjonalt bedømt. 35% av søkerne til vitenskapelige stillinger er bedømt av internasjonale krefter. Innslaget av nordiske bedømmere er imidlertid stort. Ingen av søkerne til vitenskapelige stillinger er blitt bedømt av ikke-nordiske personer. 12% av bedømmerne av doktoravhandlinger er ikke-nordiske personer.